

Date: 13th April-2025

YOSH VA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA FANINING TADQIQOT SOHASI VA
MUAMMOLARI

Abduhalimova Farxunda Suxrobovna

Denov tadbirkorlik pedagogika instituti Pedagogika fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yonalishining 1-kurs talabasi

Telefon: +998(88)244 01 09

Email: farxundaabduhalimova@gmail.com

Shomurotov Ulugbek Melikboboyevich

Denov tadbirkorlik pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti, Pedagogika va psixologiya

kafedrasini o'qituvchisi (maqola ilmiy rahbari)

<https://orcid.org/0009-0008-8004-499X>

ulugbekshomurotov986@gmail.com.

Yo'ldoshev Tojiddin Abdulkarimovich

Katta o'qituvchi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Pedagogika va psixologiya kafedrasini

<https://orcid.org/0009-0005-2549-6959>

tojiddinyuldashev1@gmail.com

Annotatsiya: Yosh davrlari psixologiyasi va pedagogik psixologiya fanlari har tomonlama bir biriga bog'liq fan hisoblanadi. Yosh davrlari muammolari. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik xususiyatlari. Bolalarda xarakter, yoshlik davri shaxs xususiyatlari „meni“, rivojlanish davri hisoblanadi. Shaxsning, bolaning dunyoqarashi, Maktab va maktabgacha yoshdagi bolaning psixikasi bilan jiddiy shug'ullanish kerak. Bolada diniy e'tiqodning shakllanishi, dunyoviy bilimlarni egallashi, saviyasi ortishi, turli noto'g'ri yo'llarga kirib ketmasligi uchun jamiyatda Tarbiyachi, Psixolog va o'qituvchilar mas'ul shaxs hisoblanadi va albatta ota-onasi, bolaning bolaning oliya a'zolari ham birdek javobgar.

Kalit so'zlar: psixik rivojlanish, chaqaloqlik davri, idrok, xotira, nutq rivojlanishi, fikrlash jarayoni, ijtimoiy omillar, bolaning rivojlanishi, asab tizimi, ontogenez

Аннотация: Психология возрастной и педагогической психологии зависит друг от друга во всех отношениях. Наука рассчитана. Проблемы пищевых циклов. Психологический для детей дошкольных учреждений характеристики. Дети, характер, характеристики молодежи, я, я, период развития рассчитывается. Ребенок человека, мировоззрение ребенка, школа и дошкольного возраста Придется серьезно относиться к психике. Формирование религиозной веры в ребенка, светские знания Педагог в обществе, так что занятие захватывает этот уровень, - это повышение уровней, не входя в различные неправильные способы, Психологи и учителя - ответственный человек и, конечно, родители, ребенок ребенок - Ольга Участники также несут ответственность

Date: 13th April-2025

Ключевые слова: психическое развитие, младенческий возраст, восприятие, память, речевое развитие, мыслительный процесс, социальные факторы, развитие ребенка, нервная система, онтогенез.

Kirish

Yosh va pedagogik psixologiya insonning psixik rivojlanishi va ta'lim jarayonidagi o'ziga xos xususiyatlarini o'rganuvchi muhim fan sohalaridan biridir. Ushbu fanlar insonning hayot davomida psixologik taraqqiyotini tahlil qilib, shaxs shakllanishining yoshga bog'liq xususiyatlarini aniqlaydi. Pedagogik psixologiya esa ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish jarayonlarini, pedagogik faoliyatning samaradorligini va ta'lim-tarbiyaning psixologik asoslarini o'rganishga yo'naltirilgan.

Bugungi kunda yosh va pedagogik psixologiya fanlari ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, innovatsion pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish va o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda samarali ta'lim berish jarayonlarini tashkil etishda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada yosh va pedagogik psixologiyaning tadqiqot sohalari, asosiy muammolari va ularning ahamiyati tahlil qilinadi.

Yosh psixologiyasi: Tadqiqot sohasi va muammolari

Yosh psixologiyasi insonning ontogenezdagi (shaxsiy rivojlanish) turli yosh davrlarida

psixik taraqqiyotining umumiy qonuniyatlarini, psixik rivojlanishini hamda psixologik xususiyatlarini o'rganadi. Ushbu fan insonning yoshga bog'liq psixik rivojlanish jarayonlarini, ularning o'ziga xosliklarini va turli yosh davrlaridagi shaxsiy xususiyatlarini tadqiq etadi.

Yosh psixologiyasining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat.

- . Har bir yosh davrining psixologik xususiyatlarini aniqlash.
- . Psixik rivojlanishning yoshga bog'liq qonuniyatlarini o'rganish.
- . Shaxsning yosh davrlariga xos xususiyatlarini tadqiq etish.

Yosh psixologiyasining tadqiqot metodlari orasida kuzatis, eksperiment, suhbat, test va faoliyat mahsulotlarini tahlil qilish kabi usullar mavjud. Bu metodlar yordamida yosh davrlaridagi psixik rivojlanish jarayonlari o'rganiladi.

Pedagogik psixologiya: Tadqiqot sohasi va muammolari

Pedagogik psixologiya ta'lim va tarbiyaning shaxsga samarali ta'sir etuvchi omillari, qonuniyatlari va mexanizmlarlarini o'rganuvchi fandır. Bu fan o'quvchilarning bilim, kônikma va malakalarni egallash jarayonlarini, individual tafovutlarini hamda faol, mustaqil va ijodiy tafakkurni shakllantirish qonuniyatlarini tadqiq etadi.

Date: 13th April-2025

Pedagogik psixologiyasining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- . Ta'lim va tarbiya jarayonlarining psixologik asoslarini ôrganish.
- . O'quvchilarning psixik rivojlanishiga ta'lim- tarbiyaning ta'sirini tadqiq qilish .
- . O'qituvchilarning pedagogik faoliyati va shaxsiy xususiyatlarini ôrganish.

Pedagogik psixologiya ta'lim-tarbiya jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilishda psixologik bilimlarini qôllaydi. Masalan, ôquv materiallarning o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos kelishini, turli ta'lim metodlarining psixologik jihatdan samaradorligini, darsliklar va ôquv qurollariga nisbatan psixologik talablarni ôrganadi.

Xulosa

Yosh va pedagogik psixologiya fanlari insonning psixik rivojlanishi va ta'lim-tarbiya jarayonlarining psixologik asoslarini ôrganish orqali ta'lim tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi. Ularning tadqiqot sohalari va muammolarini chuqur ôrganish, ta'lim jarayonlarini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ananjev B.G. – Inson psixologiyasi asoslari. Moskva: Pedagogika, 1980.
2. Vygotskiy L.S. – Pedagogik psixologiya. Moskva: Pedagogika, 1991
3. Jalolov J.J. – Pedagogik psixologiya asoslari. Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2005.
4. Nemov R.S. – Psixologiya: umumiy, yosh va pedagogik psixologiya. Moskva: VLADOS, 1995.
5. Salomova D.X. – Ta'lim jarayonida yosh psixologiyasi muammolari. Toshkent: O'zMU, 2018.
6. Fayllar.org – Yosh va pedagogik psixologiya fanining tadqiqot sohasi va muammolari. Online resurs
7. Raximov R. – Pedagogik psixologiya: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan, 2019.
8. Шомуротов, У. (2024). ТЕХНОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ АРТ-ТЕРАПИИ В УСТРАНЕНИИ ЛИЧНОСТИ АГРЕССИИ. *Предпринимательства и педагогика*, 5(2), 91-95.
9. Abdugarimovich, Y. T., & Melikmurodovich, S. U. B. (2022). Art Therapy in Eliminating Aggressiveness in the Individual. *Global Scientific Review*, 9, 1-4.
10. MELIKBOBOYEVICH, S., QIZI, O., & QIZI, Q. (2024). INSONIY MUOMALA VA MULOQOTNING PSIXOLOGIK VOSITALARI. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 180-188.
11. Melikboboyevich, S. U., & Yusufaliyevna, H. S. (2024). Educator's Skill in Eliminating Aggressive Situations of Children Raised in Preschool Education Organization. *Samaraly Ta'lim Va Barqaror innovatsiyalar Jurnali*, 1(6), 611-616.
12. Abdugarimovich, T. Y. L., Melikboboyevich, S. U., & Isokovich, U. F. (2024). Xotira haqidagi qarashlar va xotirani rivojlantirish. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 109-117.

Date: 13th April-2025

13. Шомуротов, У. . (2024). ТЕХНОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ АРТ-ТЕРАПИИ В УСТРАНЕНИИ ЛИЧНОСТИ АГРЕССИИ. *Предпринимательства и педагогика*, 2(3), 178–181.

14. Melikboboyevich, S. U., Zafar o'g'li, S. L., Eshqul o'g'li, S. J., & Abbos o'g'li, Q. N. (2025). SHAXSDAGI AGRESSIVLIKNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Advanced methods of ensuring the quality of education: problems and solutions*, 2(3), 20-22.

